

Zitierhinweis

Pánek, Jaroslav: Rezension über: Blanka Kubíková (ed.), Giovanni Battista Piranesi 1720-1778, Praha: Národní galerie v Praze, 2014, in: Český časopis historický, 2015, 3, S. 893, DOI: 10.15463/rec.1189741428

český časopis historický

copyright

Dieser Beitrag kann vom Nutzer zu eigenen nicht-kommerziellen Zwecken heruntergeladen und/oder ausgedruckt werden. Darüber hinausgehende Nutzungen sind ohne weitere Genehmigung der Rechteinhaber nur im Rahmen der gesetzlichen Schrankenbestimmungen (§§ 44a-63a UrhG) zulässig.

Blanka KUBÍKOVÁ (ed.)

Giovanni Battista Piranesi 1720–1778

Praha, Národní galerie v Praze 2014,
288 s., ISBN 978-80-7035-566-4.

Velkolepá výstava v Clam-Gallasově paláci přinesla neméně zdařilou publikaci díla italského architekta, teoretika umění a hlavně grafika Giovanniho Battisty Piranesiho (1720-1778), které je zachováno v českých sbírkách. Základ vychází ze Sbírký grafiky a kresby Národní galerie v Praze, ale přispěly k ní i fondy dalších muzeí, galerií a zámků v Čechách a na Moravě. Grafická alba a cykly leptů zachytily širokou paletu námětů, ale na prvním místě a nejdůkladněji Řím 18. století, jeho architekturu a archeologické památky.

Benátský umělec, od roku 1747 trvale usídlený v Římě, v sobě spojoval exaktní přesnost architekta a fantazii výtvarného umělce, což zajistilo jeho leptům při veškerém úsilí o umělecké vyjádření mimořádný smysl pro přesnost. Počínaje prvním grafickým souborem (*Prima Parte di Architettura e Prospettive*, 1743) ztvárňoval antickou a renesanční architekturu se vzácným smyslem pro celkové kompozice i pro detail, který zachycoval také u artefaktů z archeologických nálezů. Mimořádný význam má jeho čtyřsvazkové album *Le Antiquità Romane* (1756), v němž zobrazil Věčné město se zřetelem k archeologickým poznatkům, konstrukcím staveb a jejich ozdobným prvkům. Jako chránělec papeže Klimenta XIII. prokázal výjimečné schopnosti také v roli architekta a tvůrce interiérových dekorací, z nichž se však mnoho nezachovalo. Trvalé zůstalo především velké grafické dílo, které zachycuje jak Piranesiho umělecké ambice a schopnosti, tak i nedocenitelnou dokumentaci Říma a jeho okolí před mo-

dernizačními představami. Do evropských kulturních dějin však patří rovněž Piranesiho literární dílo, odrážející jak spory se současníky, tak i jeho originální názory na starověké egyptské, etruské a římské umění. Piranesiho život a dílo v publikaci analyzuje jednak biografický nástin z pera Dalibora Lešovského, jednak několik studií o jeho grafických cyklech (kromě D. Lešovského Helena Zápalková a Blanka Kubíková) a o vztahu k římské architektuře pozdního baroka (Jiří Kroupa). Texty jsou založeny na důvěrné znalosti Piranesiho díla i na rozsáhlé italské a další zahraniční literatuře. Lešovského biografie přináší vedle údajů o společenském postavení, podnikatelské činnosti a úspěšné umělecké kariéře Piranesiho též charakteristiku extrémně pracovitého, ale vznětlivého, ješitného a nesnášenlivého muže, který se ocital v konfliktech se současnými umělci, mecenáši i s vlastní rodinou. Podstatnou část díla zaujímá katalog s podrobným rozбором jednotlivých cyklů a grafických listů, doprovázený desítkami reprodukcí. Jsou to vesměs cenné ikonografické prameny k poznání římských památek i urbanistického vývoje Věčného města.

Jaroslav Pánek

19. a 20. století

Miloš HAVELKA a kol.

Víra, kultura a společnost. Náboženské kultury v českých zemích 19. a 20. století

Červený Kostelec, Pavel Mervart 2012,
520 s., ISBN 978-80-7465-053-6.

„Návrat“ náboženství do veřejné sféry patří mezi aktuálně nejdiskutovanější společenská a politická témata. Během minulého století se mohlo leckomu zdát, že vědci